

יום שישי

יד בשבט

יום חמישי בלילה, אור ליום שישי – סוף זמן קידוש-לבנה לכתחילה: הלילה בשעה 01:45.

אחד-עשר (היום השלם הראשון לאחרי ההסתלקות), ובמיוחד בשנת עשתי-עשר (תשי"א)²³ – כאשר החלה המשך וחידוש של תקופה חדשה ו"נתלו המאורות"²⁴ של הדור השביעי מאדמו"ר הזקן (או הדור התשיעי מהבעל-שם-טוב). (ג) התקופה שלאחר הסתלקות בתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר [הרכניית חיה מושקא] ביום כ"ב לחודש אחד-עשר (כ"ב שבט תשמ"ח)²⁵.

23 "ראה ספר השיחות תשי"ח ח"א עמ' 255 הערה 99".
24 "ראה לעיל [ספר השיחות תשנ"ב] ח"א עמ' 5-293".
25 כל הקטע (תרגום מאידיש) מספר השיחות תשנ"ב ח"ב עמ' 348 (כולל שתי ההערות הקודמות).

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהדה"ק רלו"י מליובאוויטש זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • איגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תצז

ערב שבת-קודש
פרשת בא
ז' בשבט ה'תשס"ד

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

לזכות

האחים התמימים הדגולים לבית

דייטש

הרה"ח ר' זלמן, ר' יוסף, ר' אברהם-משה

וגיסם ר' גבריאל גופין שיחיו

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ז' בשבט ה'תשס"ד – י"ד בשבט ה'תשס"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ז' בשבט	ה'ל מאכלות אסורות. פרק ח-י.	ה'ל ברכות. פרק ז.	מל"ת קעט. קפ. קפח.
ש"ק	ח' בשבט	פרק יא-יג.	פרק ח.	מל"ת קפא. קפב. קפד. קפה. קפג.
א'	ט' בשבט	פרק יד-טז.	פרק ט.	מל"ת קפו. קפט. קצ.
ב'	י' בשבט	פרק יז. ה'ל שחיטה.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק י.	מל"ת קצג. קנג. קצד. מ"ע קמו.
ג'	י"א בשבט	פרק יח-י.	פרק יא.	מל"ת קא.
ד'	י"ב בשבט	פרק יח.	ה'ל מילה.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קמו.
ה'	י"ג בשבט	פרק ט-יא.	פרק ב.	מל"ת שו.
ו'	י"ד בשבט	פרק יב-יד.	פרק ג.	מ"ע קמח.

זמני השבוע *

תאריך	עלות השחרות**		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה***	צאת הכוכבים
	ד' 120 לפני הזריחה	ד' 72 לפני הזריחה							
ו', ז' בשבט	4.34	5.22	5.43	6.42	9.13	11.54	12.24	5.11.9	5.37
ש"ק, ח' בשבט	4.34	5.21	5.43	6.42	9.13	11.54	12.24	5.12.8	5.38
א', ט' בשבט	4.33	5.21	5.42	6.41	9.13	11.54	12.24	5.13.7	5.39
ב', י' בשבט	4.33	5.20	5.42	6.40	9.12	11.55	12.25	5.14.7	5.40
ג', י"א בשבט	4.32	5.20	5.41	6.39	9.12	11.55	12.25	5.15.6	5.41
ד', י"ב בשבט	4.32	5.19	5.41	6.39	9.12	11.55	12.25	5.16.5	5.42
ה', י"ג בשבט	4.31	5.18	5.40	6.38	9.12	11.55	12.25	5.17.4	5.42
ו', י"ד בשבט	4.31	5.18	5.39	6.37	9.11	11.55	12.25	5.18.3	5.43

* הזמנים מתייחסים לאזור השפלה. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ו בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש
בא	4.35	5.50	4.50	5.51	4.39	5.50	4.54	5.53
בשלח	4.42	5.56	4.56	5.57	4.45	5.56	5.00	5.59

עורך ראשי: **מנחם מענדל ברוך** • עורך: **שניאור-זלמן רודמן** • הגהה: **יוסף-יצחק איידלמן**
 מו"ל: **מכון ליובאוויטש** שיע"י צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז
 יו"ר: **הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב**
 כתובת: ת"ד 14 כפר חב"ד 72915, טל': 03-9607588, פקס': 03-9606169
 אינטרנט: <http://chabad.org.il> דואר-אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474

לוח השבוע

והביטחון אשר בטח בהם, אשר סוף סוף ימלאו את תפקידם בהחזקת היהדות והפצת התורה בכל המרחץ החום והחיות שהם מסגולת הנוער. מובן אשר, אם זהו מתאים לתנאי המקום, ימשיכו בכל הנ"ל בימים אשר אחרי היארצייט, ובפרט ביום השבת-קודש שלאחריו.

* בעת ההתוועדות ד'י' בשבט נהג הרבי לעשות מגבית בעד 'קרן תורה'²¹.

הליכה לאוה"ל

* "שמעתי מכ"ק מו"ח אדמו"ר... שקודם ההליכה על ציון ואוהל – נוהגין שאין אוכלין, אבל שותים"²².

[כמה מהנהגות הרבי באוהל', וכן הנחיות לכוהנים המבקרים שם, נדפסו ב'התקשרות', סוף גיליון תסו].

יום שלישי

י"א בשבט

"בדורו של נשיא דורנו גופא, ישנם כמה שלבים ותקופות, ובכללות – שלושה שלבים: (א) יום העשירי לחודש אדר-עשר (י"ד שבט ת"ש) – סיום התקופה של עבודת כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו בחיים חיותו בעלמא דין. (ב) היום למחרתו – יום אדר-עשר לחודש

במשך המעט לעת – לעשות התוועדות"¹⁹. [מכיוון שזו התוועדות הקשורה בהילולא, מהנכון לפתוח ברבר תורה של בעל ההילולא²⁰].

לקבוע שעה במשך המעט-לעת – לבאר לבני ביתו שי' אודות כ"ק מו"ח אדמו"ר הריי"צ ועבודתו אשר עבר בה כל ימי חייו.

במשך המעט-לעת – לבקר (אלו הראויים לזה) בבתי-הכנסיות ובבתי-המדרשות אשר בעיר, לחזור שם מימרא או פתגם מתורתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר הריי"צ לבאר אודות אהבת כ"ק ישראל, שלו, להודיע ולהסביר תקנתו על-דבר אמירת תהילים, לימוד חומש עם פירש"י – ובמקומות המתאימים – גם על-דבר לימוד התניא כפי שחלקו לימות השנה.

– אם באפשרי, לעשות כל הנ"ל מתוך התוועדות.

במשך המעט לעת – לבקר (המוכשרים לזה) במקום כינוסי הנוער החרדי – ולהשתדל, ככל האפשרי בדרכי שלום, גם במקום כינוסי הנוער שלעת עתה עדיין אינו חרדי – ולבאר להם איך שחיבה יתירה נודעת להם תמיד מאת כ"ק מו"ח אדמו"ר הריי"צ לבאר להם את אשר תבע מהם והתקווה

– יומן תשי"י, נספח לשיחות קודש – תשי"י החדש עמי 226], אלא גם להקפיד **לשות** תחילה (וכן הקפיד הרבי), כדי שלא להיות בכלל "מרעבי עצמו ולן בבית-הקברות" (ראה גם בגשר-החיים ח"א ס"ע שז, ובנסעי-גבריאל ה'ל אבילות ח"ב עמי תרכ"ו. בנסעי-גבריאל שם כתב, שלכן נמנע הרבי מלבקר באוהל ביום התענית). וע"ע דיון בזה ב'התקשרות' גיליון תיב עמי 19. ולהעיר עוד מסיפור הרה"ח ר' בנימין שי' קליין שלפעמים היה הרבי אוכל משהו קטן לפני הנסיעה לאוהל. כן להעיר מיומנו האישי של כ"ק אדמו"ר מהוריי"ק מביקורו בארה"ק (מ'סע הרבי בארה"ק עמי 252 ועמי 255) שביום ה' מניא אכלו מזונות בשכם ואח"כ נסעו לציוני האר"י וכו' בצפת, וביום ז' מניא בשעה 12 היתה סעודה, ואח"כ נסעו לקבר רחל ואס-כי מצב בריאותו של הרבי היה קשה אז, עד שביקשו ממנו לבל יתענה בת"ב (שם עמי 256), הרי לכאורה השתתפו בזה גם המלווים אותו. וע"ע. ומאידך בלקוטי-דיבורים ח"ד ליקוט ל', ברשימת המאסר עמי 1354 מספר אדמו"ר מהוריי"ק שהלך ליאוה"ל בעודו בתענית ממש. ואולי היו כל אלה מצבים מיוחדים, וע"ע.

אחר התפילה (בבוקר – אחר אמירת תהילים) ילמוד (יסיים בקול¹⁰) המתפלל לפני התיבה פרק כ"ד דכלים ופרק ז' דמקוואות. אחר-כך יאמר המשנה: "ר' חנניא בן עקשיא כו' ויאדיר". בלחש – איזה שורות בתניא¹¹, קריש דרבנן.

אחר תפילת ערבית – יחזור חלק מהמאמר דיום ההסתלקות (ד"ה באתי לגני, נדפס בקונטרס עד¹²) בעל-פה. ואם אין מי שיחזור בעל-פה, ילמדוהו בפנים. וכן אחר תפילת הבוקר. ולסיימו אחר תפילת מנחה.

* נקבע המנהג אצל כמה וכמה ללמוד פרק מעשרים הפרקים על הסדר (גם) דשנה אחר שנה. ולאחרי שנשלמו עשרים השנים הראשונות, מתחילים עוד הפעם ללמוד בעשרים פרקים אלו, כל שנה פרק אחד, ובשנה זו – פרק י"ד מהמשך¹³.

בבוקר קודם התפילה – [ילמד כל אחד לעצמו] פרק תניא¹⁴, וכן לאחר [סיום המאמר

שאחרי] תפילת מנחה¹⁵. בבוקר קודם התפילה – ירים כל אחד תרומה להעניינים השייכים לנשיאנו, בעד עצמו ובעד כל אחד מבני ביתו שיחיו, וכן קודם תפילת מנחה.

נתינת הצדקה (בקשר עם י' שבט וכיו"ב) – שייכת גם לנשים, ואדרבה (מצד כמה טעמים) להן דבר הצדקה שייך יותר¹⁶.

לאחר תפילת הבוקר וחזרת הרא"ה – יקרא כל אחד פדיון-נפש (הנשואים – כמובן בחגירת אבנט). אלו שזכו להיכנס ליחידות, או על-כל-פנים לראות את פני כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ – יצייר עצמו, בעת קריאת הפ"ג, כאילו עומד לפניו. להניח הפ"ג אחר-כך בין דפי מאמר, קונטרס וכו' שלו. ולשלחו (אם באפשרי – בו ביום) על מנת לקראתו על הציון שלו¹⁷.

במשך המערת לעת – ללמוד פרקי המשניות של אותיות השם¹⁸.

14 נפוך בין איש ללמוד אנה"ק סי זיך, ללא הביאור. וראה אביק דבעל ההילולא ח"א עמי שצ, שהורה ללמוד 'פרק כיו' ביום ההילולא בי ניסן אחר ערבית, את הביאור – בשחרית קודם התפילה, וקודם מנחה אנה"ק 'פרק כיו'. כנראה נהגו כך מקדם ללמוד בימי היארצייט-הילולא דרבתינו נשיאינו פרק זה, במסגרת המנהג – שיכדאי לפרסם ולחוקק – ללמוד בכל יום פרק תניא ע"פ הסדר או באופן אחר, ראה 'התועדויות' תש"ט ע"פ ח"ג עמ' 68 (מוגה) ועמ' 75, ובכ"מ. בעמ' 75 הורה הרבני, ששיעור זה צ"ל לפני התחלת התפילה ממש, היינו גם לפני אמירת 'הריני מקבל', כלומר שתחילה למדו פרק תניא, ורק אח"כ פתחו את הסיפור.

15 כניל – הביאור לאנה"ק האמורה. 16 ספר-המנהגים עמ' 85, עייש בהערה. וכן בקשר לטף, ע"פ הוראת הרב, ובפרט בשנים האחרונות, לשתף גם אותם בכיו"ב, וכן בשאר ההנהגות, שגם נשים וטף שייכים בקיומם.

17 מסי הפקס באוהל: 1718-723-4444. 18 כדי להקל על הציבור, מוצעים בזה פרקים קלים יחסית:

י – יומא פי"ה; 1 – דמאי פי"ב; 2 – תענית פי"ב; 3 – חלה פי"ב; 4 – ביכורים פי"א (אפשר גם לחזור על יומא פי"ח – אביק כרך יז, עמ' רע"א); 5 – פרה פי"ט; 6 – שבת כ"ב; 7 – נדרים פי"ח.

בעל ההילולא השתדל ביותר לנטוע אהבת-ישראל בלב כולם

גילוי פנימיות העניינים שאליהם התמסר בעל ההילולא בכל

מציאותו, תלוי במעמדו ומצבם של תלמידיו ותלמידות-תלמידיו □

על-ידי הנהגה בקו של אהבה – מתקשרים התלמידים

והמושפעים שלהם עם בעל ההילולא □ כך גם זוכים לפעול

ולאחזיק את ענייני בעל ההילולא בצינור של אהבה ומתוך אהבה

– בבנו, חיי ומוזני רוויחי □ משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. באחת ההתועדויות של כ"ק מו"ח אדמו"ר, בעל ההילולא, שנערכה גם לכבוד י' שבט, שהיה אז רק ה"יארצייט" של אמו זקנתו, הרבנית של אדמו"ר מהר"ש, וגם לכבוד י"ג שבט, ה"יארצייט" של אמו הרבנית – אמר בתוך הדברים:

איתא בגמרא: "גדול העושה מאהבה יותר מן העושה מיראה" – דקאי ("העושה מאהבה") על אברהם אבינו, כדברי הגמרא לעיל מיניה: "נאמר ירא אלוקים באיוב¹ ונאמר ירא אלוקים באברהם², מה ירא אלוקים האמור באברהם מאהבה, אף ירא אלוקים האמור באיוב מאהבה, ואברהם גופיה מנלך, דכתיב³ זרע אברהם אוהבי".

וידוע מה שפירש אדמו"ר האמצעי בפסוק זה בהיותו נער צעיר, – בדייקו בלשון הפסוק "זרע אברהם אוהבי", היינו, שההלימוד ש"ירא אלוקים האמור באברהם (היינו) מאהבה" הוא מהפסוק שבז' מדובר לא רק אודות אברהם עצמו, אלא אודות "זרע אברהם" – שבנוגע לאברהם עצמו אין זה חידוש שנקרא "אוהבי" – שהרי אפילו בעל-עגלה, אילו הקב"ה עצמו היה מדבר עמו, היה גם הוא עובר את ה' מאהבה;

אלא, מנין יודעים שכל עניינו ותכונת נפשו של אברהם מצד עצמו הוא עניין עבודת ה' באהבה – הנה הראיה לזה היא מ"זרע אברהם אוהבי";

כאשר רואים את ילדיו ונכדיו שגם הם עומדים בדרגת ד"אוהבי" – הרי זו הוכחה שאצל אברהם היה עניין האהבה מושרש בעומק כל-כך ("אזוי טיף פארווארצלט"), שלכן נעשו גם בניו ונכדיו כמה דורות לאחרי זה – "זרע אברהם אוהבי" (היינו, ש"אוהבי" קאי (גם) על "זרע אברהם").

1 שיחת ש"פ בא תש"ד ס"ה (סה"ש תש"ד עמ' 3) איוב א.ח. ב.ג. 2 סוטה לא, א. 355. 3 ישרה מא, ח. 4 ישעיה מא, ח. 5 ישעיה מא, ח.

ב. והנה, דובר כמה פעמים⁶ שסיפורי הנשיאים הם הוראה. סיפור הנ"ל שסיפר הרבי לכבוד הילולא של י' שבט, שייך גם בנוגע אליו: כמה מתבטא וניכר תכונת נפשו בפנימיותה? – כאשר רואים שעניין זה נמשך אצל בניו ונכדיו: "בניו" – כמו שכתוב⁷ "ושננתם לבניך אלו התלמידים", (ומזה מובן ש) "נכדיו" – הם תלמידי תלמידיו, וכידוע מה שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל ההילולא⁸, שרבינו הזקן, בעל התניא, היה קורא את רבו המגיד בשם "אבא" ("פאטער"), ואת הבעש"ט בשם "סבא" ("זיידע"), כיוון שרבינו הזקן היה תלמידו של המגיד, ותלמיד תלמידו של הבעש"ט.

ג. ובהקדים תורת הבעש"ט⁹ בביאור דיוק לשון המשנה במסכת אבות¹⁰ "לפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון" – דלכאורה הווי ליה למימר בסדר הפוך, שהרי תחילה עורכים חשבון ואחר-כך פוסקים הדין, ולמה נאמר כאן "דין (ואחר-כך) וחשבון"?

ומבאר הבעש"ט על-פי דברי המשנה¹¹ "ונפרעין מן האדם מדעתו ושלא מדעתו" – ש"נפרעין מן האדם מדעתו", אלא, שזהו באופן שהאדם אינו יודע מזה, שלכן הרי זה גם "שלא מדעתו":

כדי שיהיה דין צדק – אומר הבעש"ט – מביאים את הנשמה שדנים אודותה, ומספרים לה אודות הנהגתו של פלוני (שהיא מעין ההנהגה שאודותה דנים נשמה זו), ולאחרי שהנשמה פוסקת שדינו של פלוני צריך להיות כך וכך, אזי עושים עמה "חשבון", שבפנימיות

6 ראה גם תר"מ חכ"ד עמ' 302. וש"נ.
7 ואתחנן ו, ז, ובספרי פרש"י.
8 ראה סה"ש תרצ"ו עמ' 78 ואילך. וש"נ. וראה גם תר"מ חכ"ג עמ' 53.
9 ראה כתריש-טוב (הוצאת תש"ט) בהוספות סק"ב ואילך. וש"נ. וראה גם תר"מ ח"ה ריש עמ' 207.
10 רפ"ג.
11 שם מט"ז.
12 ראה יומא ע"א. וש"נ.
13 ואתחנן ו, ה.
14 מלאכי א, ב.

הלכות ומנהגי חב"ד

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

יום שני

י' בשבט

יום ההילולא של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ז"ע:
ביום ראשון לפנות ערב להדליק [בכל בית, תיבף אחר (התחלת) השקיעה]¹ נר שידלק כל המעט-לעת (עד למחרת בצאת-הכוכבים). אם אפשר בקל – נר של שעווה.
בשעת התפילה ידלקו חמישה נרות.
יבחרו וירימו מי שיתפלל לפני התיבה ביום היארצייט, ונכון לחלק שיתפלל אחד ערבית, שני – שחרית, שלישי – מנחה, כדי לזכות בזה מספר יותר גדול של אנ"ש.
* כימי ההילולא של רבותינו נשיאנו – אומרים תחנון.²

שבת קודש, פרשת בא

ח' בשבט

[סדר ההכנות ליום ההילולא והנהגות יום ההילולא עצמו – נעתקו ממכתב הרבי מראש-חודש שבט תשי"א.³ שאר המנהגים סומנו בכוכבית בתחילתם]:
בשבת-קודש שלפני היארצייט ישתדלו לעלות לתורה.
אם אין מספר העליות מספיק – יקרא בתורה⁴ בחדרים שונים,⁵ אבל לא להוסיף על מספר הקרואים.
ישתדלו שמפסיר יהיה הגדול שבחבורה – בריצו רוב המניין – או על-פי הגורל.
* הוראת הרבי, לערוך 'קידוש' והתוועדות בשבת זו.⁶

1 היתה ביום השיק פרשת בא – ר"ד משיחת שי"פ בא, וי שבט התשי"ב, 'תורת-מנחם – התוועדות' תשי"ב ח"א עמ' 286.
2 ע"פ ספר-המנהגים עמ' 79 בקשר ליארצייט פרטי. ובנטעי-גבריאל אבילות ח"ב ע"פיה ס"א כתב בטעות שמנהג חב"ד להדליק לפני השקיעה.
3 ראשיית-בית: "הקיצו ורננו שוכני עפ"ר" (מהמכתב הני"ל). למעשה, נר של שעוות-דבורים טהורה אינו דולק יפה (מוציא גאזים רבים וכבה מהר, מלבד באבוקת-הבדלה שכולה פתוחה ונתבארה לאוויר), נרות השעווה המצויים בשוק מעורבים באחוז גבוה של סטיארין. ולכאורה די שיהיה הרוב שעווה לקיום המנהג כראוי.
4 כנגד: נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה (משיחת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ני"ע) – ספר-המנהגים עמ' 79. וראה 'ישמנות' חוברת קפג עמ' 16, אופן מנהג זה בעבר.
5 מלבד בלאר-הכי הוא יום שאין אומרים בו תחנון – ספר-המנהגים עמ' 16. זו הוראת כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ ני"ע, שהובאה ונתבארה בישיבת כי מנחם-אב הישיבת (התוועדות ח"א עמ' 172), ושם נמסר הטעם בשמו שהוא הזמן היותר טוב לבקש ולפעול. וביאר הרבי, שחסידי מולין אין אומרים תחנון, מפני שהעלייה שביום היארצייט אצל

כוס-של-ברכה בשלושה

מאת הרב יוסף-שמחה גינזבורג

בלוח 'היום יום' יד כסלו איתא: "מברכין ברכת המזון בכוס-של-ברכה, אף שאין עשרה".¹ וכן נעתק בספר-המנהגים.²

הדעה הראשונה בעניין זה בשולחן-ערוך אדמוה"ז היא: "יש אומרים, שברכת המזון טעונה כוס אפילו ביחיד, וצריך לחזור אחריו... ולא יאכל אם אין לו כוס...".³

הדעה השנייה שם היא: "ויש אומרים, שברכת המזון אינה טעונה כוס אלא כשמברכין בזימון...".⁴

והדעה השלישית: "ויש אומרים, שאפילו בשלושה או עשרה אינה טעונה כוס לחובה, אלא לצינון מן המובהר אם יש לו, אבל אינו צריך לחזור אחריו כדרך שמחזרים אחר המצוות שהן חובה (וכן נוהגין עכשיו)".⁵ וזה מתאים להבנת הכף-החיים⁶ במשמעות הזוהר ושער המצוות להאר"י ז"ל.⁷

וגם ב'היום יום' ההכרעה היא כדעה השלישית, דהיינו שאפשר, ואף מצווה מן המובהר – אבל לא חובה – לברך על הכוס בשלושה או יותר.

וכן נהוג בפועל בישיבות חב"ד ובין אנ"ש, שאין מברכים על הכוס ביחיד כלל, וברך-כלל אין מברכים על הכוס גם בשלושה, ולפעמים גם לא בעשרה, אלא אם-כן יש שמחה מיוחדת (ואז אינו רגיל שיהיו פחות מעשרה), כמו למשל שיש שמברכים תמיד על הכוס כשיש זימון בתוך שבעת ימי המשתה אף אם אין 'שבע ברכות', ויש המברכים לפעמים בשבתות, או כשיש אירוע מיוחד במשפחה (כמו יום הולדת).

(1) בכרכי 'היום יום עם הערות וצינונים' לא צויין מקור קודם לזה (מכתב, שיחה, רשימה).

(2) עמ' 22.

(3) סי' קפב ס"א.

(4) ולכן אסור לשתות מכוס ברכת-המזון קודם הברלה (סי' רצט סו"ס 1).

(5) סי' קפב ס"ק ד.

(6) שגם צויין במ"מ במהדורה החדשה של שו"ע רבינו שם באות ט, על דעה זו.

(7) ראה סי' תקנ"א ס"י ברמ"א ונו"כ, דסעודת מצוה צריכה מניין.

לבריות¹⁵, שזוהי התורה, כמארז"ל¹⁶ "אין טוב אלא תורה, שנאמר" כי לקח טוב נתתי לכם תורת יגו", כך, שנמשך גם באהבת התורה – הרי על-ידי זה בא לידי גילוי עניין האהבה

הא גופא שיכול להיות עניין הבריאה, וכל העניינים שהבריאה מקבלת מהבורא – הרי זה רק מצד מידת החסד והאהבה שלמעלה, שמבני הטוב להטיב

שהיה אצלו בפנימיותו ועצמיותו – כל ג' האהבות שהם כולא חד¹⁸: אהבת ה', אהבת התורה ואהבת ישראל, שלכן נמשך הדבר גם אצל תלמידיו ותלמידי תלמידיו.

ועל-ידי זה מתקשרים הם והמושפעים שלהם עם בעל ההילולא, וכמדובר פעם¹⁹ שכיוון ש"זרעו בחיים", הרי "אף הוא בחיים"²⁰, וכל זה מקרב את כל העניינים הקשורים עם בעל ההילולא – שיומשכו על-ידי צינור של אהבה ומתוך אהבה, ויומשכו בגלוי למטה מעשרה טפחים, בבני חיי ומזוני רויחי.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון החדש – "שאמיל", ואח"כ צוה לנגן "ופרצת".]

* * *

"זרע אברהם", אפילו לאחרי כמה דורות – הרי זה מודגש גם אצל משה רבינו, השביעי לאברהם, כדברי הגמרא²³ "משה רבינו אוהב ישראל היה".

זאת ועוד: בין אברהם למשה היו עוד חמשה דורות, ואם-כן, היתה גם ההנהגה ד"פחד יצחק"²⁴, וכל שאר המדריגות, כפי שנימנו בספרי קבלה וספרי חסידות, וכמובן גם מפשטות ההנהגה שהיתה בדורות הנ"ל.

אמנם, כל עניינים אלו באים מצד האהבה, על-דרך דברי הגמרא הנ"ל: "ירא אלוקים האמור באברהם – מאהבה".

א. ובהכרח לומר כן גם מצד עניין אחר:

איתא בקבלה בכמה מקומות שמידת החסד (וכן אהבה שהיא פנימיות החסד²⁵) היא בבחינת "יומא דאזיל עם כולהו יומין"²⁶.

וההסברה בזה – שמכלי הבט באיזה אופן תהיה ההנהגה מלמעלה, הרי עצם העניין שיש

ד. האמור לעיל קשור – בהשגחה פרטית – גם עם המאמר של ה"יאריציט", ד"ה באתי לגני:

במאמר הנ"ל²¹ מובא מאמר המדרש²² "כל

(21) סה"מ תש"י עמ' 111.

(22) ויק"ר פכ"ט, יא.

(23) מנחות סה, סע"א.

(24) ויצא לא, מב.

(25) ראה תניא אגה"ק סט"ו. לק"ת ואתחנן יב, ג.

ראה לב, ד. ובכ"מ.

(26) ראה זח"ג קג, א-ב. קצא, ב. הנסמך בלקו"ש

ח"ה עמ' 174 בשוה"ג.

(15) קידושין מ, א.

(16) אבות פ"ו מ"ג.

(17) משלי ד, ב.

(18) ראה סה"ש קיץ ה'ש"ת עמ' 2 ואילך.

(19) ראה גם שיחת מוצש"ק פ' בשלח, י"א שבט

דאשתקד בתחלתה (תו"מ חכ"ב עמ' 30 ואילך).

וש"נ.

(20) תענית ה, ב.

להמטה שייכות עם המעלה (באיזה אופן שתהיה השייכות ביניהם), הרי זה רק מצד האהבה.

ובמכל-שכן וקל-וחומר:

גם כאשר מדובר אודות בני-אדם שהם בשני קצוות, האחד הוא פחות ביותר, שאינו שייך לעניין של חכמה ושכל, והשני הוא חכם גדול ביותר, שכל עניינו אינו אלא עניין החכמה והשכל – הרי ריחוק הערך ביניהם הוא עד כדי כך, שהאיש הפשוט שאינו שייך לחכמה ושכל, אין לו תפיסת-מקום כלל אצל החכם, ונחשב כמו דבר דומם בתכלית.

וכל זה – למרות שמדובר אודות שני בני-אדם, ששניהם נבראים, ושניהם ממין המדבר, וישנם כמה וכמה נקודות שבהם משתווים שניהם, ואף-על-פי-כן, כיוון שאחד מהם נתעלה במדרגה והשני ירד במדרגה למטה משה, אזי אין קשר ושייכות ביניהם.

ומזה מובן גדול ריחוק הערך שבין בורא לנברא – כמה פעמים ככה, ועד באי-ערך.

וכיוון שכן, הרי הא גופא שיכול להיות עניין הבריאה, וכל העניינים שהבריאה מקבלת מהבורא – הרי זה רק מצד מידת החסד והאהבה שלמעלה, שטבע הטוב להטיב²⁷; ומצד זה יכול להיות אחר-כך אופן ההנהגה ד"כולהו יומין": לפעמים הנהגה מצד קו החסד, ולפעמים הנהגה מצד קו ההפכי, ולפעמים הנהגה מצד קו האמצעי, קו הרחמים; אבל המקור לכל זה, ד"אזיל עם כולהו יומין" – הוא עניין האהבה.

ועל-דרך זה בנוגע להנהגת האדם:

מצד הבריאה כשלעצמה – הרי "עיר פרא אדם יולד"²⁸, ובמילא, אין תפיסת מקום לכל העולם שמחוץ הימנו; ישנו רק מה שהוא רוצה ומבין, וכן יקום, ואילו מציאות הזולת אינה

תופסת מקום אצלו, לא בנוגע לקו החסד ולא בנוגע לקו ההפכי, ולכל היותר הרי הוא משתמש בה כפי שמשתמים עם דומם, צומח או חי.

ואם-כן, הא גופא שמתחיל להתבונן במציאותו של הזולת, ועד שמתעורר בתנועה מסוימת ביחס אל הזולת (מצד תכונת נפשו), והיינו, שמציאותו של הזולת מתחילה לתפוס מקום אצלו – הרי זה עניין של חסד ואהבה. אמנם, כיוון שישנו העניין דבחירה הפשית בין שתי דרכים, כמו שכתוב²⁹ "ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב וגו'" (גם ההיפך), אזי יכול להיות שמצד האהבה תהיה אצלו תנועה הפכית, והיינו, לא כמו אצל אברהם שגם היראה היתה מצד אהבה, אלא שנעשה אצלו עניין שמנגד ולוחם ומחריב את עניין האהבה.

ובכל אופן, כדי שתהיה איזו שייכות אל הזולת, הנה ההתחלה בזה היא מעניין האהבה, שלכן הרי זה "יומא דאזיל עם כולהו יומין".

ז. ומזה מובן, שכאשר בוחרים בדרך הטוב והאמת והישר, שזוהי דרך התורה, שנקראת "תורת חיים" (חיים גם בעולם-הזה הגשמי והחומרי) – הרי אף-על-פי שהתורה כלולה מכל העניינים, כמו שכתוב³⁰ "הצבה עמודיה שבעה", שהם שבעת המידות שישנן אצל בני-אדם³¹, צריכים להיות כל העניינים מצד אהבה, והיינו, שאיך שיהיה אופן ההנהגה אל הזולת, הרי זה צריך להיות מצד אהבה אמיתית אל הזולת.

והיינו, כשם שבאברהם היתה גם היראה מצד אהבה (כנ"ל), כן הוא גם ב"זרע אברהם", שגם כאשר ההנהגה היא בפועל באופן אחר, ובפרט כאשר נמצאים בזמן הגלות שאז צריכה להיות

(27) ראה בהנסמן בלקו"ש חכ"ד עמ' 334 בהערה (ד"ה מספרי הח"ן).
(28) איוב י"א, יב.
(29) ניצבים ל, טו.
(30) משלי ט, א.

(31) ראה אר"ת להה"מ סת"ד (ק, ב). אוה"ת לך-לך (כרך ד) תרפ"ג. א. הנוכה (כרך ה) תתקלא, א. בהעלות עמ' שכב. סה"מ תרל"ד עמ' רלו. תרע"ח עמ' שמג.

פרשת בא

פסח הוא לה' (יב"א)

פסח הוא לה': הקרבן הוא קרוי פסח על שם הדילוג... ואתם עשו כל עבודותיו... דרך דילוג וקפיצה (רש"י)

מה הצורך ב"דילוג" בשעת יציאת מצרים?

לאחר שבמשך כמה דורות היו בני ישראל משועבדים למצרים, "ערוות הארץ", הם עמדו עתה להשתחרר מעבדות ולקבל את התורה על הר סיני. מעבר קיצוני שזוהו אינו יכול להתרחש אלא בדרך של "דילוג וקפיצה".

(לקוטי-שיחות כרך יב עמ' תפח-תפז)

וככה תאכלו אותו, מותניכם חגורים, נעליכם ברגליכם, ומקלכם בידכם (יב"א)

חיי האדם נחלקים, בדרך כלל, לשלושה תחומים: האדם עצמו, קשריו עם הזולת ועם סביבתו הקרובה, יחסו אל הסביבה הרחוקה יותר (מה שנראה כלא שייך אליו). שלושה חלקים אלה נרמזים בשלושת הפרטים האמורים – "מותניכם", "נעליכם", "מקלכם":

"מותניכם" – אדם צריך להגיע לחירות בכל הקשור לו עצמו. חירות זו נרמזת ב"מותניכם", שכן "המותנים הם דבר המעמיד כל הגוף עם הראש הניצב ועומד עליהם".

"נעליכם" – על האדם לסייע לאנשים שאיתם הוא בא במגע. באופן כללי יותר – להכניס אלוקות וקדושה בכל סביבתו. עניין זה רמזו ב"נעליים", שהרי באמצעות הרגל בא האדם במגע עם האדמה.

"מקלכם" – אדם חייב להשפיע גם על חלק זה בעולם הרחוק ממנו, שאינו מסוגל להגיע אליו, שהרי "חייב אדם לומר בשבילי נברא העולם". דבר זה נרמז ב"מקל", שכן באמצעותו אפשר להגיע למקומות שהיד קצרה מלהגיע אליהם.

(ממכתב-כללי י"א בניסן תשמ"ו)

משכו וקחו לכם צאן למשפחתכם ושחטו הפסח (יב"א)

קרבן פסח, שהיה הכנה לגאולת מצרים, בא מן הצאן דווקא, כי בתיבה זו נרמז עניין יציאת מצרים (צאן מלשון "צאינה וראינה").

(אור-התורה – שמות כרך א עמ' רפה)

וטבלתם בדם אשר בסף (יב"ב)

במדרש כאן אמרו, ש"דם" רומז ללימוד התורה.

וסימנך: "סף" רומז ל"שישים המה מלכות", שישים מסכתות, "ושמונים פילגשים" – שמונים ברייתות (ראה במדבר"ר פי"ח).

(אור-התורה שמות כרך א עמ' שכה)

בחבל ובטעות הפילו אותו (או בדומה לזה), ואמר רבי ישראל מרוזין לקב"ה שאם אינו אוהב את האופן שמציינים בניו את המועד הזה, שייטלנו אותו מהם...

ביאור על שמות האב ובנו

סיפר הרה"ח ר' בן-ציון פרידמן: בשבת-קודש מברכים החודש מרחשוון תשי"ז הזכיר הרבי את דברי המשנה "בן עשרים לרדוף" והסביר שאז האדם מקבל 'מוחין דגדלות', אך ישנם כאלה שחושבים שיש להם מוחין דגדלות מכיוון שהם הגיעו לגיל עשרים.

הרה"ח ר' מרדכי סיימן: בשבת-קודש פרשת נח הזכיר הרבי את החילוק בין תקופת אדם הראשון, שאז היה אסור לצוד בהמות לבין תקופת נח, שמאז דבר זה הותר.

הרה"ח ר' שלום-דובער פופאק: באחת ההתוודעויות בשנים הראשונות (תש"א או תש"ב), כאשר הגבאי הרה"ח ר' מאיר רוט ערך קידוש ליארצייט, ביקש הרבי ממנו לומר את שמו ושם אביו ומיד לאחר מכן החל לומר ביאור שלם בנוגע לזה.

מעניין לעניין באתו עניין, סיפר הרה"ח ר' בנימין מינץ, שכאשר היו מגיעים חתן וכלה להתוודעות ב-770, הרבי היה מבאר את תוכן שמותיהם ומקשר זאת לפרשת השבוע.

שלוש דוגות בהתמסרות לאדון

סיפר הרה"ח הרב זלמן פויזנר: בהתוודעות בחול-המועד סוכות תש"ב לתלמידי הישיבות הסביר הרבי שיש ג' סוגי עבדים: א) שמעריצים את האדון וממילא כאשר האדון אומר להם

לעשות (או לא לעשות) דבר מסויים הם שומעים בקולו ומקיימים את הציוויים שלו בשלמות. ב) שמקיימים את ציווי האדון, אך לא רק כאשר הוא מצווה אלא גם כאשר הוא רק מרמז שהוא רוצה שיעשו דבר מסויים מיד הם כבר עושים את זה. ג) שמוסרים את עצמם לגמרי לקיים את רצון האדון, עד כדי-כך שהוא לא צריך לומר להם או אפילו לרמוז להם מה הוא רוצה, אלא הם יודעים ומבחינים מעצמם מהו רצון האדון.

כמו כן – הסביר הרבי – הוא ברוחניות: יש מצוות מדאורייתא, שהן חובה, כגון לולב, אתרוג וסוכה ולכן אותם המסורים לאדון (הקב"ה) מקיימים מצוות אלה. בנוסף לזה יש מצוות מדרבנן, שיש להן יסוד ומקור בתורה, אך זהו רק באופן של רמז, וכמו שכתוב "הוי כל צמא לכו למים", שלאחרי שעברו שלושה ימים בלי מים, ואין מים אלא תורה, בני-ישראל היו צמאים וביקשו מים, ולכן כותב הרמב"ם שזהו המקור לקריאת התורה בכל שני וחמישי – אך זהו בדרך של רמז בלבד. ובנוסף לזה יש סוג שלישי והוא מנהג בלבד, שלא כתוב בתורה וגם אין לו רמז בתורה, בדוגמת ה'הקפות', שמוזכרות לראשונה בימי הגאונים, אך בכל-זאת מקיימים את זה מכיוון שיודעים שזהו רצון הקב"ה.

והרבי הוסיף ואמר שרואים בפועל שלא רוקדים בשעת קיום מצווה מדאורייתא, ואפילו לא בעת קיום מצווה מדרבנן אלא דווקא בשעת מנהג – מכיוון שכאשר מרגישים שיודעים ומכירים את רצון הקב"ה הדבר גורם לאדם שמחה גדולה ביותר.

לפעמים הנהגה שאינה בקו החסד בגלוי – "לב" – "והן לא, לא הפסיד": הרי זה צריך לבוא אך ורק מצד האהבה, ולא מצד עניין הפכי מזה. וזוהי ההוראה לכל אחד ואחד מבני אברהם, – שבזה נכללים כל בני-ישראל, ואפילו

כאשר הנהגת האדם עם סביבתו היא בתנועה של אהבה

– אזי הוא פועל גם ב"הדמות כמראה אדם עליו

מלמעלה", שהנהגה עמו מלמעלה תהיה רק מצד האהבה

של אהבה, ללא חשבונות – הרי אם הצליח להחזירו למוטב, בוודאי טוב, ואפילו אם מתעכב הרבר, "והן לא", הרי אפילו בשעת מעשה "לא הפסיד" (כמבואר בארוכה בתניא פרטי הדברים)³⁵.

ובעניין זה ביחוד השתדל ביותר בעל ההילולא³⁶ – לנטוע את העניין דאהבת ישראל בלב כל אחד, ובאופן שגם כאשר צריכים לפעמים לנצל תנועה הפכית, ידעו, שגם תנועה זו צריכה לבוא מצד אהבה דווקא, ובמילא, כאשר באים הדברים לידי פועל, הנה בעניין של אהבה וחסד ורחמים אין מה להיות זהיר ומחושב ("זיין אויסגערעכנט") אפילו עד הקצה התחתון, שהרי "הן לא, לא הפסיד"; מה- שאין-כן בנוגע לתנועה הפכית – צריך להיות זהיר ומחושב, עד שבא לידי הוכחה גמורה לעצמו שמוכרח לנצל תנועה זו לפי שעה, ובשעת מעשה זוכר בעצמו – ובאופן שניכר גם אצל הוולת – שתנועה זו גופא היא מצד אהבה.³⁷

גרי-צדק, שכן, אף שיש דעה שגר אינו יכול לומר "לאבותינו"³², מכל-מקום, נקרא גם הוא "בן אברהם", כיוון שאברהם היה "תחילה לגרים"³³ (וזהו החירוש של אברהם לגבי יצחק ויעקב),

ולחעיר גם מהשייכות לעבודת בני-ישראל בזמן הגלות, כמאמר רז"ל³⁴ "לא הגלה הקב"ה את ישראל לבין האומות אלא כדי שיתוספו עליהם גרים" –

שהנהגתם צריכה להיות בקו האהבה, שזהו הקו של אברהם אבינו, שפעל גם ב"זרע אברהם" העניין ד"אוהבי", ועד שאפילו בשעה שצריך לנצל את הקו ד"ירא אלוקים אתה"⁴, הרי גם זה צריך לבוא מצד אהבה.

ד. ובנוגע לפועל:

כל זמן שהאדם אינו בטוח בעצמו בעניין האהבה – אזי יזהר מתנועה הפכית, שהרי יכול להיות שיש לו בזה פנייה שלא מצד האהבה.

וזהו גם מה שאומר רבינו הזקן בתניא פרק

35) ראה גם "מ"מ, הגהות והערות קצרות לתניא שם (עמ' קצט) ב"לקוטי פירוש" ו"ש"נ. 36) ראה גם שיחת י' שבט תשי"ג סכ"ג ואילך (תו"מ ח"א עמ' 36 ואילך). 37) ראה גם שיחת י' שבט תש"ז בתחלתה (תו"מ ח"ט עמ' 40 ואילך).

32) ביכורים פ"א מ"ד. 33) חגיגה ג, א. וראה תשובת הרמב"ם – נדפסה ברמב"ם הוצאת שולזינגער (ני. תש"ז) בהוספות לח"א סי' ט. תשובת הרמב"ם (ירושלים תש"כ) כרך ב סרצ"ג. 34) פסחים פז, ב.

מ. והנה, כיוון שמירתו של הקב"ה היא "מידה כנגד מידה"³⁸, אלא כמה פעמים ככה, – וכנזכר לעיל³⁹ מאמר רבינו הזקן⁴⁰ בשם המגיד על הפסוק⁴¹ "דמות כמראה אדם עליו מלמעלה", "שכפי המדה שהאדם מראה מלמטה כך מראין לו מלמעלה" – הנה כאשר הנהגת האדם עם סביבתו היא בתנועה של אהבה, ואפילו כשצריכים לנצל עניין של יראה, הרי זה גם מצד אהבה, שלכן הרי זה רק בליט-ברירה, כאשר אין כבר אפשרות אחרת – אזי פועל גם ב"הדמות כמראה אדם עליו מלמעלה", שאופן ההנהגה מלמעלה שמתנהגים עמו ועם בני ביתו יהיה רק מצד האהבה, ולא תהיה כלל ההנהגה בקו ההפכי.

וכידוע שגם מלמעלה יכולים לפעול על בני-ישראל על-ידי הנהגה מתוך חסד ואהבה יותר מאשר על-ידי הנהגה בקו ההפכי, ואילו הצורך להשתמש בהנהגה בקו ההפכי אינו אלא בשביל העניין ד"רחץ הוי' צואת בנות ציון"⁴² (כמבואר באגרת-הקודש⁴³), וזוהו גופא – יכולים לפעול שיחליפו זאת

(קטעים מהתוועדות יום ב דפרשת שלח, י' בשבט ה'תשי"ט – בלתי מוגה. יוצא לאור על-ידי ועד הנחות בלה"ק)

38) סנהדרין ז, סע"א. וראה סוטה ח,ב ואילך.

39) שיחת ש"פ שמות, מבה"ח שבט ס"ט (תו"מ חכ"ד עמ' 326).

40) אג"ק הצ"צ ח"א ס"ע שכה. וש"נ.

41) יחזקאל א,כב.

42) ישעיה ד,ד.

43) סכ"ב.

44) ראה זח"ג קנ"ג. הובא ונת' בתו"א ר"פ שמות. אוה"ת שם עמ' ח ואילך. (כרך ז) עמ'

(* ההתוועדות נערכה באולם "בילטמאר".

דיבר על מסירות-נפש ובכה

סיפר הרה"ח ר' יוסף קרינסקי: בשבת מברכים מנחם-אב תש"ו (או תש"ז) דיבר הרבי על המסירות-נפש של אביו והזכיר את ההבדל בין רבי עקיבא, למחבר, ה'בית יוסף'. לרבי עקיבא היתה מסירות-נפש בפועל, מה-שאיין-כן ה'בית יוסף' לא זכה לכך. ואף שהיה צריך לסיים את כתיבת השולחן-ערוך, הרי מישהו אחר היה יכול לעשות זאת במקומו. אחר-כך הוסיף ואמר הרבי שכאשר משיח יבוא יתקיים הפסוק "אורך ה' כי אנת ב", ולאחר-מכן זלגו עיני הרבי דמעוות.

וצרפו לכך את תוכנית הפגישה, ציין:

ויהי רצון שיהא בהצלחה רבה, אוכיר על ציון.

(כדאי לציין – בסופה – זמן גמר הצום, ואולי גם לסדר אפפאסטען [=ארוחה לסיום הצום] ביחד וכו').

בכלל – **מכבר הגיע** הזמן שהקאנוונשנס [=פגישות] **וכל ניצוצא** זזה לא יהיו **העתקה** מהקודמות במשך עשירות שנים – אפרישע זאך [=תכנית רעננה].

ניגון דבקות לפני הרבי הקודם

להלן כמה שביבים מהשנים הראשונות לנשיאות, כפי שסיפרו אחרים מוקני החסידים (לפי רשימותיו של הת' יעקב צ. קם):

סיפר הרה"ח ר' שלום-דובער פופאק: פעם אחת נכנסתי לסוכה בעת שהרבי שהה שם עם כמה ילדים של "מסיבות שבת". הגשתי להם סוכרייה ואמרתי עמם את הברכה, מילה במילה, לאחר מכן שאלני הרבי מדוע לא הכנסתי גם אני סוכרייה לפה, אחרי שבירכתי.

באחת השנים נכנס הרבי (בשעה מוקדמת) לבית-הכנסת ("הזאל") והמקום היה ריק. זה היה למחרת יום-הכיפורים והרבי שאל בתמיהה – מדוע אין אף אחד, והרי בהלכה מפורש שלמחרת יום-הכיפורים משכימים להתפלל.

פעם אחת הבחינו שני בחורים, כשהרבי סעד במחיצתו של כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ – שהרבי נגנן ניגון-דבקות והרבי הרי"צ שותק. לפתע נרמז לבחורים כי עליהם לעזוב את המקום.

רשות מהגבאי

סיפר הרה"ח ר' יהודה-לייב פוינזר: בשנת האבילות לאחר פטירת אביו התפלל הרבי כשליח-ציבור (ובימי שני וחמישי היה קורא בתורה). הרבי לא היה מתחיל להתפלל לפני שהגבאי הכה על השולחן. גם חזרת הש"ץ החלה רק לאחר שהגבאי אישר זאת.

הרגו'צ'ובר חוקר בעניין 'רבי'

בשנת תש"ה, כאשר הרבי הרי"צ לא הרגיש טוב, סיפר הרבי כי בתחילת נשיאותו (בתרפ"א) הרבי הרי"צ גם-כן לא חש בטוב והיה לו חום מאוד גבוה. לכן פנו, בין היתר, לרגו'צ'ובר, ומכיוון שהוא היה למדן גדול השיב בדרך חקירה, האם עלייה לנשיאות היא תוספת בגדולה או שינוי המהות. הביא כמה 'עייני שם' ולבסוף הסיק שזה שינוי המהות ומכיוון שכך הרבי צריך להבריא, וכך הווי (הסיפור נדפס ב'מגדל עוז').

בשבת-קודש פרשת שמות באותה שנה הסביר הרבי שהסיבה לכך שהרבי הרי"צ לא מרגיש טוב היא מכיוון שכתוב בפרשה (ב,יא) "איש מצרי מכה איש עברי".

דיברו על משיח בט' באב

בט' במנחם-אב תש"ב (או תש"ג) היו כמה בחורים שדיברו חזק על נושא ביאת המשיח וביניהם ר' אברהם פאריז ועוד. לאחר מכן בהתוועדות שבת-קודש מברכים חודש אלול שאל הרבי איך יהודים יכולים לדבר בט' באב על נושא משמח כמו ביאת המשיח? והסביר שכבר מצאנו מקרה כזה בתקופת רבי ישראל מרוז'ין שפעם אחת בט' באב שיחקו תלמידיו

בשום מוסד ממוסדות חב"ד, ולפלא שנעשה הדבר מבלי לשאול וכו'. ובפרט שיש מקום למי שיראה כזה לחשוב אשר כ"ק אדמו"ר שליט"א הוא המבקש הנדבה וכו' וד"ל.

שליח עושה שליח

בכ"ד מנחם-אב תשכ"ח כתב הרב חודקוב להרה"ח הרב עזריאל-זליג סלונים: "בירחון 'קול-תורה', המופיע בירושלים עיר-הקודש, מחודש ניסן-אייר דשנה זו, ראינו המאמר 'הלכות בית הבחירה', חתום על-ידי 'בצלאל ז'לוטי, חבר בית-הדין הרבני הגדול וראש הכולל 'בית התלמוד' ירושלים'. "והנה היה דבר נכון אשר כת"ר [=כבוד תורתו] או מי שכת"ר ימצא אותו למתאים – יבקר את הרב המחבר הנ"ל, ויעיר לו – על דעת עצמו – שבראותו המאמר שלו העוסק בכלי המקדש, מוצא לנכון להעיר לו על מה שכ"ק אדמו"ר שליט"א מדבר בזה בהוספות ללקוטי-שיחות, ספר שני, כרך שני, עמ' 1346, בהערות 24-26.

"לבר עצם התועלת בזה שהמחבר הנ"ל ימצא בהערות הנ"ל מה שנחוצו לבידור העניינים, יהיה מזה בטח גם תועלת להתקרבותו וכו' וכו'. ובטח יואיל להודיענו מהנעשה בזה, ותשואת-חן".

הרב סלונים פנה לשאר-בשרו, הגה"ח הרב שמואל-אלעזר היילפרין, ראש ישיבת תורת-אמת באותם ימים וביקש ממנו לפגוש את הרב ז'לוטי. הלה עשה כן וכששלח דו"ח על הביקור זכה להתייחסות בכתב-יד-קודשו של הרבי מיום טו"ב בכסלו תשכ"ט:

תשואת-חן על הדו"ח משיחתו עם הרב שי. ובטח יהיה לה המשך באופן המתאים. וראה בספר 'שמן ששון מחברקי' כרך ב עמ' 60-63.

לרענן ולא להעתיק

כשהודיעו לרבי על אחת מן ה'פגישות' – התכנסויות לחיזוק יהודים מתקרבים ליהדות וחסידות – שנערכה בחודש סבת תש"מ,

עתה אני מייחס להם את מלוא משקלם הראוי. היתה לי אז פגישה עם הרבי שנמשכה שעתיים וחצי. בסיומה סיכם הרבי והדגיש שלוש נקודות עיקריות, שהיוו את תמצית דבריו.

"הנקודה הראשונה היתה שאני, בתור שגריר, למרות שתפקידי הוא לקיים יחסים טובים עם מדינות זרות, חייב להבין ולהניח כמושכל ראשון, כי העם היהודי הוא 'עם לבדד ישכון' ומשום כך אין לשים את מבטחנו בשום ברית עם אומה כלשהי מאומות העולם.

"נקודה שנייה: הטיעון הישראלי המקובל, בדבר 'גבולות בטוחים', אינו מתאים ואינו משכנע, כשהוא מושמע באוזני אומות העולם. בתקופה שיכולים לשלוח אדם לירח, כל תכנית הגנה הנשענת על גבולות ועל עומק אסטרטגי, יכולה להיות מושמת לאל, בעזרת אסטרטגיה מתאימה. מכאן שישראל יכולה וצריכה לסמוך אך ורק על חסדי השם והגנת הבורא. השימוש שלנו באמצעים צבאיים יכול להיות מוצלח רק בעזרת השם, רצונו וחסדו יתברך. הטיעון המתאים הוא זה שנשען על גבולות היסטוריים, משום שמושג זה מוכר וידוע לאומות העולם; הם יודעים אל נכון כי אנו עם התורה ונושאי מורשת התנ"ך.

"הנקודה השלישית", המשיך מר רבין, "מבוססת על שתי קודמותיה והיא שהעם היהודי יכול להמשיך ולהתקיים, רק כאשר יתנו עדיפות עליונה לחינוך יהודי מקורי, חינוך תורני, לכל היהודים בעולם."

"עם הזמן שעבר הבנתי את דברי הרבי יותר ויותר", סיים יצחק רבין את דבריו. (הדברים פורסמו על-ידי אגודת-חסידי-חב"ד בחודש תמוז תשל"ו).

והדרת פני...

הנה קטע ממכתב מעניין של המזכיר, הרב חודקוב, לנוגעים בדבר:

לפליאתנו הגדולה בא לידינו טופס קבלה משיכון חב"ד ירושלים, ובה תמונת כ"ק אדמו"ר שליט"א. והנה מעולם לא ראינו דבר נהוג כזה

היום התקרבונו לביאת המשיח ביום אחד יותר מאשר אתמול

מה היה "כללות ענייניו של בעל ההילולא?

...בענין זה הולך וניתוסף מדור לדור – כציווי רבותינו נשיאינו עד כדי מסירות-נפש, שמדור לדור צריכים להוסיף עוד יותר בהפצת תורת הבעש"ט, שזוהי תורת החסידות, וככל שמתקרבים לביאת המשיח צריך להיות יותר העניין ד"יפוצו מעינותיך חוצה", כפי שהודיע הבעש"ט באגרת הקודש הידועה שביאת המשיח תלויה בהפצת המעיינות חוצה. ובפשטות:

אין ספק אצל כל מי שמאמין בביאת המשיח, שביום זה עומדים אנו בקירוב לביאת המשיח ביום אחד יותר מאשר אתמול, כיומיים יותר מאשר לפני יומיים, ובשלושה ימים יותר מאשר לפני שלושה ימים.

וכיון שהבעש"ט הודיע שעל-ידי הפצת המעיינות חוצה מתקרבים לביאת המשיח – הרי מובן שביום זה צריך להיות הפצת המעיינות חוצה יותר מאשר אתמול ושלושום, ומוסיף והולך בכל יום ויום.

כאשר הבעש"ט אמר זאת, בוודאי ראה כיצד ייראה העולם בדור שלאחריו, שני דורות לאחריו, ושבעה דורות לאחריו, עד לדרא דמלכא דמשיחא, ושיער את מעמדם ומצבם של בני-ישראל שיהיו אז; ופסק פסק-דין גמור ומוחלט שהעצה היא – להפיץ את תורת הבעש"ט עד שתגיע גם ב"חוצה", וההפצה תהיה (היום לא פחות מאשר אתמול, ואדרבה) באופן ד"מעלין בקודש".

ועוד זאת, שכאשר נמצאים בקירוב זמן לביאת המשיח, שאז צריך להיות קיבוץ כל ניצוצות הקדושה בכל מקום שהם – הרי בוודאי נקל יותר להגיע ליהודי, לעצם ופנימיות נפשו.

וזה היה כללות ענייניו של בעל ההילולא – להפיץ תורת החסידות בכל מקום שהוא, ולא רק באותיות של רזין-דרזין, אלא גם לפרש ולתרגם את הדברים בסגנון של סיפורי מעשיות, וכמו כן לפרש ולתרגם ב"זשארגאן", ועד להפירוש ותרגום בלשון כל מדינה ומדינה שבה נמצאים יהודים – כדי שגם אליהם יגיע האבן טוב שבכתר המלכות, ויעורר את עצם נשמתם.

מהו "מצוות השעה" בכדי לזרז את ביאת ה"פורץ"?

...אודות משיח נאמר הלשון "פורץ". ולכן, מצוות השעה – בכדי להביא את ה"פורץ" בקרוב – שיהיה לימוד התורה וקיום המצוות ובפרט צדקה באופן של "ופרצת".

על-ידי לימוד התורה ללא הגבלות אצל יושבי אוהל ובפרט בני הישיבה, ועל-ידי קיום המצוות ובפרט צדקה ללא הגבלות אצל בעלי עסק – אזי יהיה כלשון המאמר: "גג ורצפה כאחד ממש", היינו, שתורה שהיא ברוחניות, "גג", ומצוות שנתלבשו בדברים גשמיים, "רצפה", יהיו כאחד ממש, ויסורו כל ההבדלות, מחיצות והגבלות, ו"יעלה הפורץ לפנינו" בקרוב ממש.

(מהתוועדות יום ב' דפרשת ויגש, י' בשבט ה'תשי"ט – בלתי מוגה)

רועה ישראל

הרבי מסאטמר שולח חסיד להתברך מפי הרבי □ כל יהודי חיוב להשפיע על סביבתו □ על מה נתן הרבי יישר כוחי מיוחד לחתן? □ מה הם שלושת הדברים שיצחק רבין שמע מהרבי והודה כי ככל שחולף הזמן הוא מטיב להבינם? □ סיפורים ושבבים בפרסום ראשון, לרגל היום הגדול, יו"ד שבט

מאת הרב מרדכי-מנשה לאופר

בחודש סיוון תש"י כותב הרבי (אגרות-קודש כרך ג עמ' שכא):

מספרים, שבעל חידושי הרי"ם אמר פעם לחסידיו: אם לא אפעל בכם כל שהוא ביהדות, כמה גדולה תהיה הרחמנות עלי, וכמו שנאמר: "ויירע למשה בעבורם". ומעין זה הוא בכל אחד ואחת מישראל שיכול להשפיע על יהודי, לחזקו ביהדות או להביאו לפעולה בחיזוק היהדות – עליו לדעת שהצלחתו היא אושרו.

ה"יושבי ביתך" עוזר ל"עוד יהללך"

"קיבלתי דרישת שלום ממך, שהנסיעה שתכננת לא יצאה לפועל" – כתב הרבי לאחד החסידים בחודש אלול תשי"א (אגרות-קודש כרך ד עמ' תמ) וממשיך: "ידוע הפירוש ש'אשרי יושבי ביתך' עוזר ומסייע ל'עוד יהללך סלה'".

חשבונות מיותרים

בחודש כסלו תשי"ג (אגרות-קודש כרך ח עמ' עב) כותב הרבי:

חודש החשבון הוא חודש אלול, ובמשך השנה עושים רק חשבונות כאלו שבטוחים שלא יביאו חלישות או שמץ של ייאוש בעבודה [=עבודת ה']. ידועה הצחות: ייאוש – שלא מדעת.

ברכה לבנים ופירוש הפוך בתכלית

מעשה באחד מחסידיו של האדמו"ר רבי יואל טייטלבוים מסאטמר, שכמה שנים לא נפקד בזרעא של קיימא ומדי שנה היה נכנס לרבו ושוטח לפניו את בקשתו. פעם אחת כשהגיש לפניו את הפתקה אמר לו: עליך לפנות לאדמו"ר מליובאוויטש, הוא יוכל לסייע לך.

תמה החסיד: "מה לי ולליובאוויטש? ואיך יקבלוני שם?". אך המשמש, הגבאי ר' סנדר דייטש, אמר לו: "הסר דאגה מליבך, אני מצוי בקשר טוב עם הרש"ג (גיסו של הרבי) ואסדר לך 'חידות'". ואכן בתוך זמן קצר הודיע לאותו חסיד: "תוכל להתקבל בליובאוויטש ביום פלוני בשעה שתיים-עשרה בלילה".

הגיב החסיד: "בשעה שתיים-עשרה בלילה אפגוש אנשים, ואיך רצוני שידעו על ביקורי בליובאוויטש!..."

אמר לו רס"ד: "טוב, אשתדל שוב", ואכן נקבע לו תור חדש לארבע לפנות בוקר.

הלה הגיע ל'חידות' בלוויית רעייתו. הרבי נטל את הפתקה ומשקראה הגיב: "הנך כותב כאן על תוצאות הבדיקות, אך אינך כותב כאן את הסיבות שגרמו לתוצאות אלו", ומיד הוסיף

ממונם של ישראל

בכמה הזדמנויות הביע הרבי את דעתו כי אין לבזבו כסף רב על מותרות הקשורות במסיבת החתונה, ובפרט לא על עניינים של 'מה בכך'. כאשר נישאה בתו של הרב החסיד ר' משה-יצחק העכט מנייר-הייבן החליט הנ"ל כי בחתונה לא יהיו פרחים. מזכירו של הרבי הרב חודקוב נכח בחתונה והבחין כי אין פרחים על השולחנות.

כמה ימים לאחר מכן קרא הרב חודקוב לחתן – הרה"ח ר' יעקב שי' הכהן קפלון – ונתן לו יישר-כוח בשמו של הרבי על כך שלא היו פרחים. גם ההורים – הרב משה-יצחק העכט ורעייתו זכו לקבל מהרבי (ב'חידות' שהתקיימה בימים שלאחר החתונה) "יישר-כוח שלא היו פרחים בחתונה".

שלוש נקודות

בחודש ניסן תשל"ב הגיע ל-770 מר יצחק רבין, אשר כיהן אז כשגריר ישראל בווינגטון. מטרת הביקור הייתה – למסור לרבי את איחולי הממשלה בישראל לרגל יום-הולדתו השבעים.

כמה שנים לאחר מכן התפרסמה בכתב-העת היהודי-אמריקני "ג'ואיש הום" היריעה הבאה: "על שלושה דברים שלמד יצחק רבין, ראש ממשלת ישראל, מפי הרבי מליובאוויטש – נמסר כאן באחרונה מפי איש ציבור יהודי, תושב קנדה ששמע את הדברים מפי רבין בעצמו.

"וזה סיפורו של האיש:

"פעם השתתפתי במסיבה סגורה, שנערכה בקנדה, בהשתתפות יצחק רבין, שהיה אז שגריר ישראל בארה"ב. במהלך המסיבה, שבה נאם רבין, הוא סטה לפתע מהנוסח הרשמי, המוכן, של נאומו וסיפר מניה וביה על פגישה שהיתה לו עם הרבי מליובאוויטש, קודם לכן. "באותה עת לא ירדתי למלוא עומק משמעותם של דברי הרבי – סיפר רבין – ורק

– "כדאי שתבקרו אצל רופא פלוני (הרבי נקב בשם הרופא), וה' יתברך יעזרכם ויהיו לכם בנים וכו'" (הרב בירך במאור-פנים ובשפע).

בני הזוג הודו לרבי ויצאו את החדר. לפתע יצא הרבי בעקבות החסיד. הלה הבחין בכך ומיד שב ופנה אל הרבי. "כמדומני שבימים אלו יש יארציט בסאטמר", אמר לו הרבי, "והאדמו"ר נוהג לשאת דברים ולערוך סיום, שמא תאמרו לי מה אמר באותו מעמד?".

"אכן", השיב החסיד, "האדמו"ר ערך סיום על מסכת חגיגה והתעכב על הביטוי המופיע שם בגמרא 'אין האור שולטת... פושעי ישראל שמלאין מצוות כרימון' בין השאר תמה: אם הם בכלל 'פושעי ישראל' איך שייך לומר ש'מלאין מצוות כרימון'?"

פני הרבי החווירו, רעד קל נראה בפניו הק' עד שאותו חסיד סאטמר הצטער בכלל על הדברים שהשמיע – והוא הגיב: אף אני למדתי את הגמרא בחגיגה, ולי היה קשה בדיוק להיפך אם הם 'מלאין מצוות כרימון' איך שייך לכנותם 'פושעי ישראל'!?"

סופו של דבר שאותו חסיד סאטמר אכן זכה שביתו יתמלא בבנים.

לימים סיפר הנ"ל את הדברים לגה"ח הרב חיים-מאיר בוקעיט ז"ל, שסיפר זאת למחותנו הרה"ח ר' פייביש שיחי' וואגעל, משלוחי הרבי בלונדון, שסיפר זאת לכותב השורות.

אהבת ישראל

ועוד מקרה מאלף מפי הרב וואגעל:

פעם אחת נכנס אחד החסידים ל'חידות' וסיפר לרבי כי בביקורו אצל אחד השלוחים התפעל עמוקות מהפעולות המתבצעות על-ידו. הוא פירט את הפעולות שמהן התפעל, אחת לאחת. הרבי הקשיב לו וכשסיים שאלו: ולפני אותו שליח הבעת גם-כן את התפעלותך!?"